

Sklenený zverinec alebo herecký koncert o (ne)šťastí

Katarína Cvečková | Pravda | 19.10.2017

Napriek tomu, že slovné spojenie „herecký koncert“ považujem za neskonale klišé, novú inscenáciu Divadla Aréna Sklenený zverinec nemožno nazvať inak. Rodinná dráma amerického dramatika Tennesseeho Williamsa už sama ponúka živnú pôdu na rozvinutie hereckého potenciálu všetkých protagonistov a režisér Martin Čičvák v rámci svojej koncepcie tento jav ešte umocnil.

Napriek tomu, že slovné spojenie „herecký koncert“ považujem za neskonale klišé, novú inscenáciu Divadla Aréna Sklenený zverinec nemožno nazvať inak. Rodinná dráma amerického dramatika Tennesseeho Williamsa už sama ponúka živnú pôdu na rozvinutie hereckého potenciálu všetkých protagonistov a režisér Martin Čičvák v rámci svojej koncepcie tento jav ešte umocnil.

Keď sa réžia stiahne, prichádza herectvo

Čičvák nekomponuje zložité mizanscény, ale necháva dramatickosť Williamsových slov vyznieť prostredníctvom civilných a autentických polôh štvorice protagonistov. Zvlášť vynikajú ženské predstavielky. Česká herečka Ivana Uhlířová prostredníctvom minuciózneho herectva, s dôrazom na každý jeden pohyb, kreuje krehké dievča s drobným telesným hendikepom, ktoré je navyše emocionálne nedospelé a (ako zaznie aj v hre) mierne spomalené. Zároveň však odhaľuje i drsnejšiu a prekvapujúco triezvu stránku postavy. Na rozdiel od svojej matky si totiž Laura uvedomuje vlastné limity i nemennú realitu, v ktorej žije.

Emília Vášáryová prostredníctvom rovnako detailného herectva od začiatku dokazuje, že jej Amanda je silnou a tvrdou ženou, ktorá istú slabosť prejaví iba v najvypätejších chvíľach, a aj to len v náznakoch. Žije si zanovito vo vysnívanom svete, ktorý je rovnako krehký ako Laurin sklenený zverinec. Akurát, že miesto o sklenené figúrky zvierať sa až prehnane stará o svoje deti.

Herečkám relatívne dobre kontruje aj mužská časť obsadenia. Alexander Bárta sa objavuje vo dvoch polohách – ako nenápadný rozprávač príbehu a súčasne ako mladý muž, ktorý zvädza vnútorný boj medzi zodpovednosťou starať sa o rodinu a túžbou splniť si sny. Herec je verný skôr civilnému prejavu, zaujímavejšie polohy prináša v emočnejšie ladených výstupoch, pričom dokáže udržať mieru a neskízava do afektu. V civilnom, ale pritom svojsky šarmantnom výraze sa zväčša darilo zostať i Tomášovi Mašťalírovi v postave „nápadníka“ Jima.

Nedosaiahnuteľné lampióny šťastia

To, čo zdanlivo rozdielne postavy spája, je bezodná túžba po šťastí. Práve táto neuchopiteľná esencia života najväčšmi ovplyvnila aj scénografiu Toma Cillera. Nad hlavami protagonistov i divákov po celý čas visí niekoľko svetielkujúcich lampiónov. Okrem toho, že pomáhajú budovať intímnu atmosféru rodinnej drámy, sú metaforou naplnenia osobného šťastia – na jednej strane je takmer na dosah, ale predsa tak ďaleko.

Tvorcovia sa nesnažili o výraznú aktualizáciu, ani nehľadali obzvlášť nové interpretácie často uvádzaného textu. Sústredili sa skôr na vykreslenie charakterov postáv, na zdôraznenie napätia a konfliktov, ktoré medzi nimi vznikajú. Sklenený zverinec tak možno nie je objavným počínom v rámci inscenačnej tradície Williamsovej hry, je však poctivo vystavanou a divácky nevtieravou inscenáciou s kvalitnými hereckými výkonmi, akých sme v poslednom období neboli tak často svedkami (v Aréne ani celkovo v slovenskom divadle).

Hodnotenie Pravdy: 4/5

Tennessee Williams: Sklenený zverinec /

réžia: Martin Čičvák /

scéna: Tom Ciller /

kostýmy: Nina A. Stillmark /

hrajú: Emília Vášáryová, Ivana Uhlířová, Alexander Bárta, Tomáš Maštálir /

premiéra: 6. októbra v Divadle Aréna Bratislava